

Vastaanottaja
Loviisan kaupunki

Asiakirjatyyppi
Lepakkoselvitys

Päivämäärä
31.10.2025

ALEKSANTERINKADUN ASEMAKAAVA, LOVIISA

LEPAKKOSELVITYS 2025

Projekti	Aleksanterinkadun asemakaavan lepakkoselvitys, Loviisa
Projekti nro	1510092026-001
Vastaanottaja	Loviisan kaupunki
Asiakirjatyyppi	Lepakkoselvitys
Päivämäärä	31.10.2025
Laatija	Inka Ojanen, Ramboll Finland Oy
Tarkastaja	Anni-Mari Nikkarikoski, Ramboll Finland Oy

SISÄLTÖ

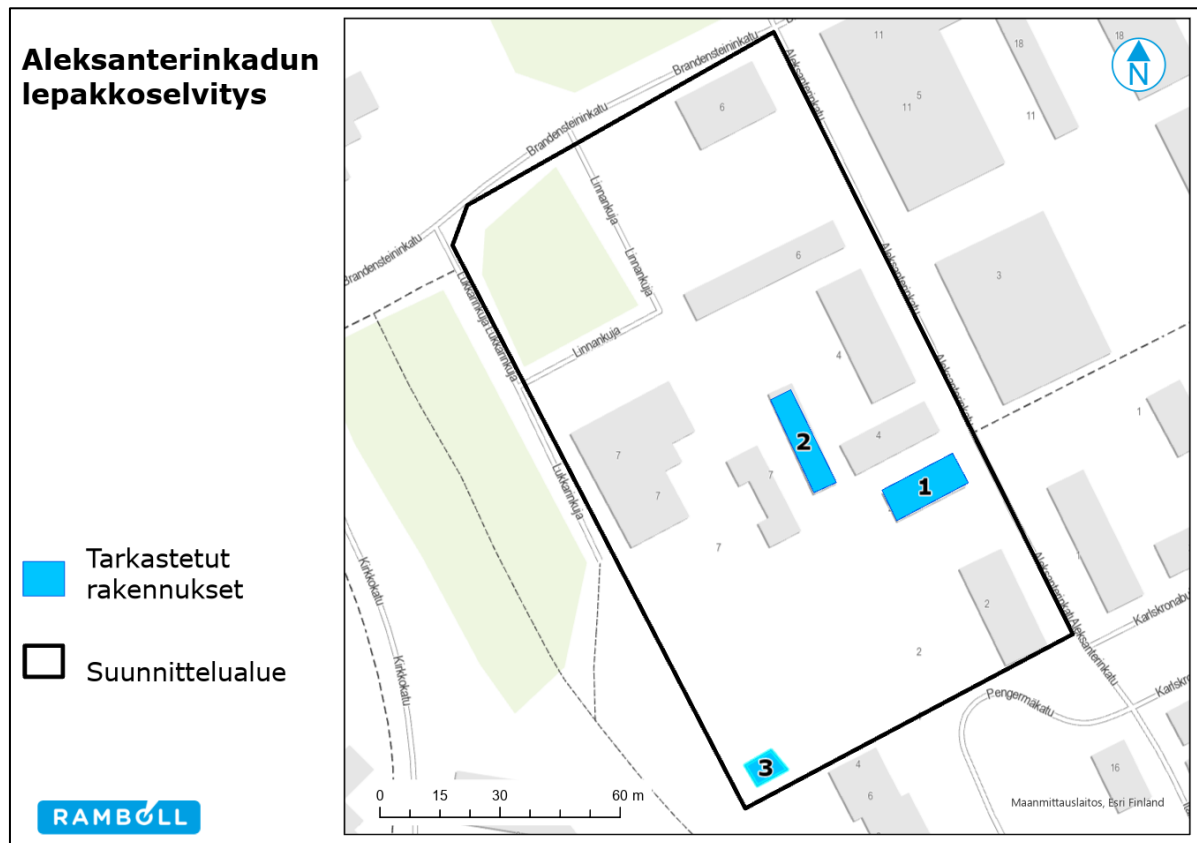
1.	Johdanto	1
2.	Nykytilan kuvaus	1
3.	Menetelmät	3
4.	Tulokset	4
4.1	Rakennus 1	4
4.2	Rakennus 2	4
4.3	Rakennus 3	5
4.4	Lepakoille soveltuvat siirtymäreitit	5
4.5	Arvokkaat lepakkoalueet suunnittelualueella	6
5.	Epävarmuustekijät	6
6.	Johtopäätökset	7
7.	Lähteet	8
8.	LIITTEET	9
8.1	Valokuvia maastokäynniltä	9
8.1.1	Rakennus 1	9
8.1.2	Rakennus 2	14
8.1.3	Rakennus 3	16

1. JOHDANTO

Ramboll Finland Oy laati vuonna 2025 lepakkotarkastuksen kolmeen Loviisan kaupungin omistamaan rakennukseen. Työ tehtiin osana asemakaavamuutokseen liittyvää selvitystyötä. Suunnittelualue sijaitsee Loviisan keskustassa (Aleksanterinkatu, Kuva 1-1). Työn tarkoituksena oli todentaa lepakoiden mahdollinen lisääntymis- ja levähdyspaikan olemassaolo rakennuksissa ennen rakennuksien muutos-, korjaus- tai purkutöitä sekä tarkastella lepakoille soveltuvia siirtymäreittejä alueella. Selvityksen teki Inka Ojanen Ramboll Finland Oy:ltä (FM, Ympäristötiede).

Suomessa esiintyvät lepakkolajit ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 70 §:n mukaisesti rauhoitettuja lajeja ja kuuluvat EU:n luontodirektiivin (92/43/EEC) liitteen IV(a) lajeihin. Kyseiset lajit ovat tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja. Luonnonsuojelulain 78 §:n mukaan tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan 70 §:n rauhoitussäännöksistä ja 78 §:n kielloista voidaan poiketa vain luonnonsuojelulain 83 §:n edellytysten mukaisessa tilanteessa.

Suomi liittyi vuonna 1999 Euroopan lepakoidensuojelusopimukseen (Eurobats 1991). Sopimus velvoittaa huolehtimaan lepakoiden suojelusta lainsäädännön kautta ja säilyttämään ja suojelemaan lepakoille merkittäviä ruokailualueita.

Kuva 1-1. Suunnittelualue Loviisassa.

2. NYKYTILAN KUVAUS

Rakennus 1. Kivirunkoinen ja rapattu rakennus 1900-luvulta. Rakennus toimii leipomona (Kuva 2-1). Rakennuksessa on ullakkotila, johon on pääsy päädyistä olevasta luukusta. Kattorakenne on väljä ja yläkattoon on pienille eläimille kulkuaukkoja. Rakennuksen sisätilat ovat tiiviit ja ympäristössä on häiriötä. Ympäristö on puustoinen.

Kuva 2-1. Leipomorakennus 1 edestä (vasemmalla). Rakennuksen ullakkotila (oikealla).

Rakennus 2. Rakennus on kaksi kerroksinen aittarakennus, joka on rakennettu 1859. Rakennus toimii varastona nykytilassaan (Kuva 2-2). Rakenteessa on kulkuaukkoja eläimille ja rakennuksen sisälämpötila on alhainen. Ympäristö on puustoinen.

Kuva 2-2. Rakennus 2 (aittarakennus).

Rakennus 3. Rakennus on Bongan linnan vanha asuinrakennus, joka on päässyt huonoon kuntoon. Rakennus on osittain sortunut ja pahoin lahonnut (Kuva 2-3). Rakennuksen alla on maakellari. Sisälämpötila on alhainen. Ympäristö on puustoinen.

Kuva 2-3. Rakennus 3 (vanha asuinrakennus).

3. MENETELMÄT

Kolme rakennusta (Aleksanterinkatu) käytiin tarkastamassa 15.9.2025 (Kuva 1-1). Rakennukset tutkittiin perusteellisesti sekä sisältä että ulkoa. Rakennuksien välikatot ja mahdollisten kulkuaukkojen reunat tarkastettiin erityisen tarkkaan. Rakennusten soveltuvuutta lepakoille arvioitiin mm. seuraavien seikkojen perusteella:

- rakennusmateriaalit ja -tekniikka (esim. hirsirakenteet, tiilikatot),
- rakenteelliset piirteet kuten kolot, raot ja lämpimät ullakkotilat,
- ympäröivän alueen maisemarakenteet ja lepakoille soveltuvat ruokailu- tai siirtymäreitit,
- aiemmin tunnetut lepakkohavainnot lähialueelta (jos saatavilla).

Rakennuksista etsittiin lepakoita, sekä niiden päiväpiiloja. Käynnin aikana etsittiin lepakoiden jälkiä rakennuksessa oleilusta – ulosteita, hyönteisjäämiä ja raapimajälkiä. Tavoitteena oli varmistaa, toimivatko rakennukset lepakoiden lisääntymis- tai levähtämisalueena. Havainnoinnin apuna käytettiin led-taskulamppua ja havainnot tallennettiin Fieldmaps-sovellukseen paikkatietomuodossa. Lisäksi rakennuksesta otettiin kuvia. Selvityksessä noudatettiin Suomen lepakotieteellisen yhdistyksen laatimaa lepakkokartoitusohjetta (Suomen lepakotieteellinen yhdistys ry 2023).

Päiväpiilolla tarkoitetaan piilopaikkaa, jossa lepakko tai lepakot viettävät päivää eli päivehtivät. Piilossa voi olla yksi tai useampi lepakko ja se voi olla säännöllisessä tai satunnaisessa käytössä. Kaikki lepakoiden käyttämät päiväpiilot eivät ole luontodirektiivin tarkoittamia lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Direktiivin tarkoittamat lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat eläimen elinkierron kannalta olennaisia paikkoja (Suomen lepakotieteellinen yhdistys 2023).

Lepakoiden käyttämien alueiden luokittelu Suomen lepakotieteellinen yhdistys ry:n (2023) mukaan:

Luokka I: Lainsäädännöllä suojellut kohteet. Lisääntymis- tai levähdyspaikka sekä sen käytölle kriittiset yhteydet. Hävittäminen tai heikentäminen luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Lisääntymis- tai levähdyspaikan lisäksi luokan I alueeseen tulee mahdollisuuksien mukaan sisällyttää siirtymäreitti, jota pitkin kyseessä oleva laji voi siirtyä kohteeseen ja sieltä pois.

Luokka II: Erityisen tärkeät kohteet. Kyseessä on ravintoa tarjoava alue, mahdollinen tai todettu tärkeä siirtymäreitti tai näiden yhdistelmä. Maankäytössä alueen arvo lepakoille tulee ottaa huomioon (EUROBATS-alue). Luokan II alueilla esiintyy lepakoita säännöllisesti. Ympäristö on usein alueella esiintyville lajeille tyypillinen. Alueella esiintyy melkein poikkeuksetta useita lepakkolajeja pitkin kesää. Joskus luokan II alue voi olla erityisen tärkeä myös yhdelle lajille.

Luokka III: Monimuotoisuutta tukevat ja turvaavat kohteet. Muu lepakoiden käyttämä alue. Maankäytössä alueen arvo lepakoille tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon. Havaintomäärät ovat pienemmät kuin luokan II alueilla ja lajimääräkin on usein pienempi. Ympäristö ei aina ole lepakoille yhtä sopiva kuin luokan II alueella tai lepakot esiintyvät alueella vain tiettyyn aikaan kaudesta.

4. TULOKSET

4.1 Rakennus 1

Rakennuksen 1 eli leipomorakennuksen ullakolta tehtiin runsaasti havaintoja lepakon jätöksistä ja lepakoiden jättämistä hyönteisjäämistä (Kuva 4-1). Havaintoja tehtiin koko ullakon alueelta. Havaintojen runsauden ja sijoittumisen perusteella voidaan todeta, että rakennus toimii lepakkoyhdyksunnan päiväpiilona ja luokan I lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkana (Kuva 4-1 ja Kuva 4-4 Kuva 4-4). Luonnonsuojelulain (78 §) mukaan lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämistä ja hävittämistä varten täytyy hakea poikkeamislupaa paikalliselta Elinkeino-, Liikenne- ja Ympäristökeskukselta Luonnonsuojelulaki 83 § mukaisesti.

Muualta rakennuksesta 1 ei tehty havaintoja. Rakennuksen alakerta ei nykytilassaan ole soveltuva lepakoiden ja häiriökin on liian suurta.

Kuva 4-1. Kuvia lepakoiden jätöksistä rakennuksen 1 ullakolta.

4.2 Rakennus 2

Rakennuksesta 2 eli aittarakennuksesta tehtiin kohtalaisesti havaintoja lepakoiden jätöksistä ja hyönteisjäämistä (Kuva 4-2). Jätöksien määrä ja sijainti viittaavat siihen, että rakennus toimii satunnaisesti muutamien yksilöiden päiväpiilona. Jätöksiä löytyi yhdestä alakerran avoimesta varastotilasta sekä yläkerran vintiltä rakennuksen oikeasta osasta. Alue rajattiin luokkaan III eli lepakoiden monimuotoisuutta turvaavaksi kohteeksi (Kuva 4-4 Kuva 4-4). Kohde ei ole lailla suojattu, mutta se on ekologisesti merkityksellinen.

Kuva 4-2. Kuvia lepakoiden jätöksistä seinämässä rakennuksesta 2.

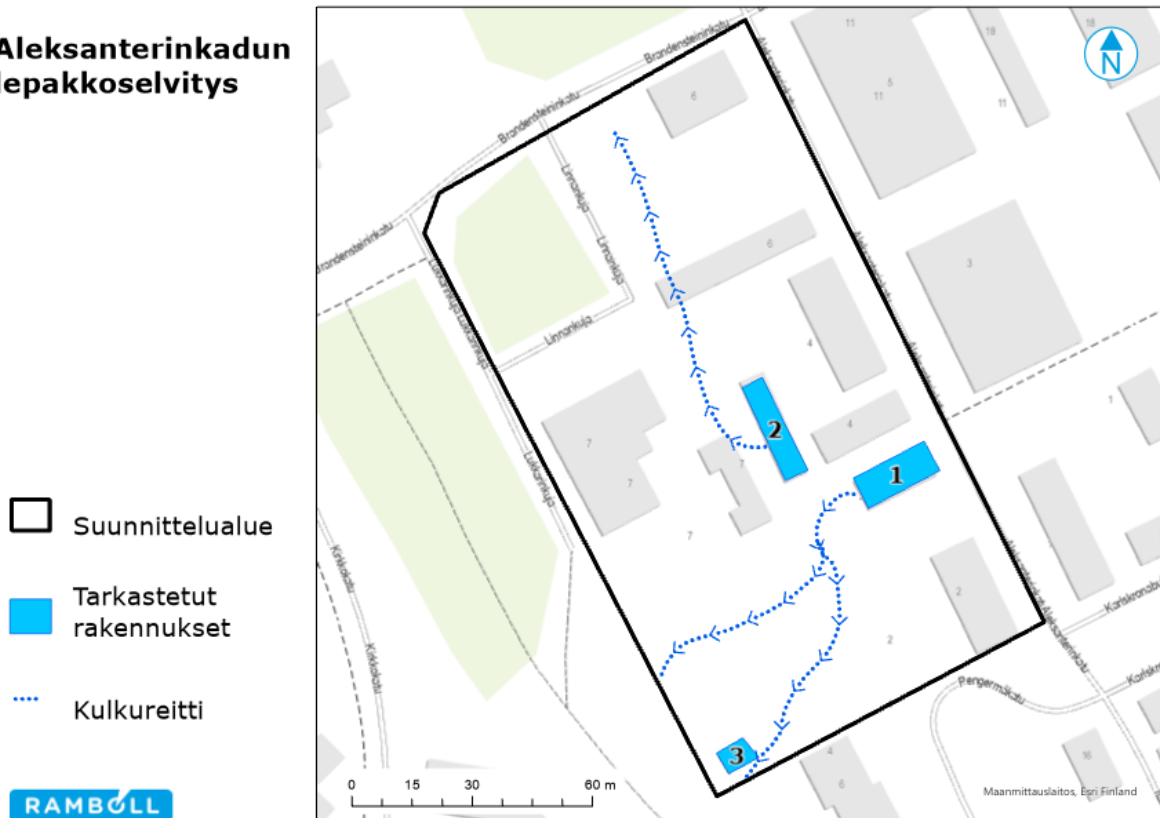
4.3 Rakennus 3

Rakennuksesta 3 ei tehty havaintoja lepakkoyksilöistä, hyönteisjäämistä, ulostepapanoista tai raapimajäljistä. Rakennus päästiin tarkastamaan perusteellisesti ja sen toimiminen lepakoiden päiväpiiloina tai lisääntymis- ja/tai levähdyspaikkoina nykytilassa voidaan poissulkea.

4.4 Lepakoille soveltuvat siirtymäreitit

Kulkureittejä tarkasteltiin selvityksen yhteydessä päiväsaikaan. Kulkureittien lepakkoaktiivisuutta ei ole kartoitettu, vaan se on tehty asiantuntija-arviona muun selvityksen yhteydessä. Rakennuksista tehtyjen havaintojen perusteella lähialueella liikkuu lepakoita. Lepakot suosivat häiriöttömiä reittejä valaistujen ja meluisien reittien sijaan. Suunnittelualueen ympäristö on puustoinen ja puustomainen. Parhaiksi kulkureiteiksi tällöin soveltuvat parhaiten eri alueita yhdistävät puustoiset käytävät (Kuva 4-3). Puustoiset käytävät yhdistävät suunnittelualueen eri rakennukset ja toimivat näin kulkureitteinä lepopaikkojen välillä. Käytävät toimivat tärkeinä siirtymäreitteinä ja täten ne on luokiteltu luokkaan II (Kuva 4-4).

Aleksanterinkadun lepakkoselvitys

Kuva 4-3. Arvioidut kulkureitit suunnittelualueella. Kulkureitit toimivat molempiin suuntiin.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Selvityksessä tarkasteltiin kolmea rakennusta mahdollisten lepakoiden levähdyspaikkojen tai lisääntymispaikkojen esiintymisen osalta sekä suunnittelualueella sijaitsevia lepakoille soveltuvia siirtymäreittejä.

Rakennuksen 1 ullakolta tehtiin paljon havaintoja lepakoiden jätöksistä ja muista merkeistä oleilusta. Havaintojen runsauden ja sijoittumisen perusteella voidaan todeta, että rakennus toimii lepakko-yhdyskunnan päiväpiilona ja luokan I lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkana. Luonnonsuojelulain (78 §) mukaan lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämistä ja hävittämistä varten täytyy hakea poikkeamislupaa paikalliselta Elinkeino-, Liikenne- ja Ympäristökeskukselta Luonnonsuojelulaki 83 § mukaisesti. Myös rakennusta ympäröivä puustoinen alue suositellaan säästettäväksi, sillä se toimii luokkaan II kuuluvana kulkuyhteytenä luokan I kohteeseen.

Rakennuksesta 2 tehtiin myös havaintoja lepakoiden ulosteista sekä hyönteisjäämistä. Havaintojen määrän perusteella rakennus luokiteltiin luokkaan III. Lepakot käyttävät paikkaa epäsäännöllisesti esim. ruokailun välissä lepäämiseen. Rakennuksella ei ole lepakoiden takia lakisääteistä suojaa, mutta se on ekologisesti tärkeä osa lepakoiden liikkumisreittejä ja elinympäristöverkostoa. Konsultti suosittelee rakenteiden säästämistä mahdollisuuksien mukaan. Tarvittaessa rakennus voidaan korvata esimerkiksi lepakkopöntöillä tai muilla keinotekoisilla lepakkopiiloilla.

Rakennuksesta 3 ei tehty havaintoja lepakkoyksilöistä, hyönteisjäämistä, ulostepapanoista tai raapimajäljistä. Selvityksen perusteella rakennuksesta 3 ei myöskään havaittu sellaisia rakenteellisia piirteitä (esim. rakoja, onkaloita tai ullakkotiloja), jotka olisivat soveltuvia lepakoiden levähdys- tai lisääntymispaikoiksi. Lepakkohavaintojen puutteen vuoksi arvioidaan, että rakennus 3 ei ole lepakoiden kannalta merkittävä, eikä lepakoista johtuvaa estettä rakennuksen purkamiselle ole.

7. LÄHTEET

Eurobats 1991: Agreements on the conservation of bats in Europe. London, 4 december 1991. https://www.eurobats.org/official_documents/agreement_text (ladattu 18.7.2023).

EU:n luotodirektiivi (92/43/EEC): Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisten eläimistön ja kasviston suojelusta.

Luonnonsuojelulaki 9/2023.

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry 2023: Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille. Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry. 2023. https://lepakko.fi/lepakot/Aineistot/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2023.pdf (ladattu 26.6.2023)

8. LIITTEET

8.1 Valokuvia maastokäynniltä

8.1.1 Rakennus 1

8.1.2 Rakennus 2

8.1.3 Rakennus 3

